

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту організацій

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 073 "Менеджмент"
за магістерською програмою професійного спрямування
«Менеджмент організацій»
на тему: **«Управління стійким розвитком підприємства»**

Виконавець:

студентка центру заочної форми навчання

Аветісян Лаура Лерніковна _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н. проф

(науковий ступінь, вчене звання)

Кузнецова І. О. _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. У світовій економіці спостерігаються зміни, пов'язані з трансформацією галузевих структур. Відбувається перенос акцентів від переважного виробництва товарів до виробництва послуг. Це пов'язано із високими темпами зростання продуктивності праці в промисловості та сільському господарстві в розвинених країнах, що сприяє збільшенню робочої сили у сфері послуг та інформації. В першу чергу, це галузь торгівлі. Вона виконує одну з найважливіших функцій: сполучення між покупцями та виробниками. Складність торгової діяльності обумовлена тим, що потреби клієнтів змінюються швидше, ніж можливості виробників на них реагувати. У зв'язку з цим у своєму розвитку торгівля змушена враховувати як тенденції формування нових потреб клієнтів, так і вектор розвитку виробництва товарів та послуг. З цих причин стійкість торгових організацій відрізняється від стійкості підприємств інших галузей. Це визначає актуальність обраної теми дослідження.

Мета роботи: удосконалити систему управління стійким розвитком торговельного підприємства

Відповідно до мети в роботі поставлені та вирішені такі **завдання:**

1. Сформувати модель процесу управління стійкістю підприємства
2. Проаналізувати тенденції розвитку зовнішнього середовища торгового підприємства
3. оцінити стратегічну привабливість торговельного бізнесу будівельними товарами.
4. провести аналіз стадії життєвого циклу галузі
5. провести стратегічний аналіз внутрішнього середовища підприємства
6. провести діагностику стійкості відтворювання та стійкості інновацій торговельного підприємства
7. Обґрунтувати напрями стійкого розвитку підприємства

Предметом дослідження є процес формування системи управління стійким розвитком.

Об'єкт дослідження – торгівельне підприємство ТОВ «Нова лінія».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети були використані сучасні методи дослідження: логіко-теоретичного узагальнення, статистичного аналізу, діагностики стійкості за окремими комплексними показниками, методика інтегрального показника стійкості, карти динаміки стійкості, метод аналізу ієрархій Сааті, трансформована модель І. Ансофа, діагностика стадії життєвого циклу, метод сценарного аналізу.

Наукова новизна:

- удосконалено модель процесу формування стратегічних напрямів стійкого розвитку підприємства. Запропоновану модель відрізняє урахування галузевих особливостей, стадія життєвого циклу галузі, результати діагностики стійкості підприємства, виявлені стратегічні розриви. Модель надає можливість обґрунтувати напрями усунення розривів стійкого стану.

Практичне значення роботи полягає в тому, що запропоновані заходи надають змогу провести діагностику стійкого розвитку торгівельного підприємства та обґрунтовують на цій підставі напрями стратегічного розвитку.

Публікації.

1.Аветісян Л.Л., Кузнецова І.О. Технологія формування конкурентних переваг торговельного підприємства // Інноваційні технології управління підприємством: (Монографія) / За заг. ред. І. О. Кузнецової, О. С. Балабаш – Харків: «Діса плюс», 2023. – С.72-80

2. Аветісян Л.Л., Кузнецова І.О. Управління конкурентними перевагами торговельного підприємства // «Актуальні проблеми менеджменту: теоретичні і практичні аспекти». Матеріали шостої міжнар. наук.–практ. конф., 28-29 вересня 2023 р. – відпов. за випуск д.е.н., проф. І. О. Кузнецова– Одеса – С.174-176

Структура та обсяг роботи.

Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 82 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У першому розділі «Теоретичний положення управління стійкістю підприємства» проведено критичний аналіз наукових праць з питань управління стійким станом підприємства. В основі процесу управління стійким розвитком підприємства покладено виявлення факторів, що впливають на можливості стійкого розвитку та ризики втратити стійкість. Встановлено моменти на які треба покладатися в процесі управління її стійким станом при функціонуванні соціально-економічної системи в сучасних умовах господарювання. Обґрунтовано, що формування стратегічних напрямів розвитку підприємства доцільно базувати на діагностиці стійкості підприємства. Доцільно розглядати дві частини стійкого розвитку: стійкість відтворення та стійкість інновацій. Запропоновано процес формування стратегічних напрямів стійкого розвитку. Запропоновану модель відрізняє урахування галузевих особливостей, стадія життєвого циклу галузі, результати діагностики стійкості підприємства, виявлені стратегічні розриви. Модель надає можливість обґрунтувати напрями усунення розривів стійкого стану.

У другому розділі «Стратегічний аналіз підприємства» проведено стратегічний аналіз галузі та визначено основні тенденції розвитку торгівельної галузі. Проведено оцінювання стратегічної привабливості торгівельного бізнесу будівельними товарами з використанням трансформованої моделі І. Ансофа та встановлено, що бізнес роздрібної торгівлі будівельними матеріалами має оцінку «привабливий». Для можливості визначити стадію життєвого циклу торгівельної галузі проведений аналіз зовнішнього середовища за методикою М. Портера. Зроблено висновок за результатами SNW-аналізу, що ТОВ «Нова Лінія» має сильну позицію за рахунок внутрішнього середовища, оскільки середньозважена оцінка дорівнює 0,724. За всіма результатами діагностики стадії життєвого циклу підприємства визначено, що ТОВ «Нова лінія» знаходиться на стадії зрілості.

У третьому розділі «Формування напрямів стійкого розвитку торгівельного підприємства». Проведено діагностику стійкості відтворювання торгівельного підприємства за низкою комплексних показників та інтегрованим показником стійкості визначено, що рівень відтворювання торгівельного підприємства в

довоєнні роки знаходився майже на одному рівні і мав позитивну динаміку. З використанням інструменту карти динаміки стійкості підприємства встановлено, показники які зазнали найбільшого зниження, разом з тим, не зважаючи на воєнні умови господарювання підприємство не потрапило у зони незадовільної та малоперспективної стійкості. Для покращення значення стійкості підприємства у його відтворювальній частині розроблено заходи щодо фінансової, маркетингової складових та складової з менеджменту та запропоновано низку сценаріїв розвитку підприємства, та проведено ранжування сценаріїв з використанням методу аналізу ієрархій Сааті, яке надало змогу визначити найбільш сприятливі сценарії для удосконалення стійкості підприємства. Запропоновані заходи створюють умови для підвищення стійкості підприємства та закріплюють позиції в зоні зростаючої стійкості.

ВИСНОВКИ

1. В основі процесу управління стійким розвитком підприємства покладено виявлення факторів, що впливають на можливості стійкого розвитку та ризики втратити стійкість. Тому значну увагу доцільно приділити діагностиці стійкості підприємства за певним набором характеристик. Ми будемо виходити з базового положення, що формування стратегічних напрямів розвитку підприємства доцільно базувати на діагностиці стійкості підприємства. Доцільно розглядати дві частини стійкого розвитку: стійкість відтворення та стійкість інновацій.

2. на підставі стратегічного аналізу галузі нами визначено такі тенденції розвитку торгівельної галузі:

- у довоєнний період галузь роздрібної торгівлі стрімко розвивалася. Війна призупинила такий розвиток у воєнний період та скоротила темпи зростання до від'ємних;

- визначено тенденцію в бік скорочення неорганізованої торгівлі пов'язана із розширенням кількості торгівельних мереж та зростанням кількості торгівельних точок в мережах;

- відповідно до структури споживання домогосподарств, в структурі товарного обороту більша частка припадає на торгівлю продовольчими товарами. Треба наголосити, що в довоєнний період з'явилася тенденція до збільшення торгівлі непродовольчими товарами

- в структурі товарообороту будівельні товари займали значну частку – 21,8 %. Цьому розвитку сприяло збільшення будівництва в країні;

- торгівля будівельними товарами значно зменшилася на початку війни. На неокупованих територіях вона поступово стала відновлюватися. Даний сектор має значний потенціал для відновлення, що пояснюється майбутньою відбудовою та відкладеним попитом, якому прийде час на задоволення.

3. з використанням трансформованої моделі І. Ансофа нами проведено оцінювання стратегічної привабливості торгівельного бізнесу будівельними товарами. Нами встановлено, що бізнес роздрібної торгівлі будівельними матеріалами має оцінку «привабливий».

4. на підставі аналізу стадії життєвого циклу галузі можна стверджувати, що більшість факторів характеризують галузь торгівлі будівельними товарами як зрілу

5. За результатами SNW-аналізу можна дійти висновку, що ТОВ «Нова Лінія» має сильну позицію за рахунок внутрішнього середовища, оскільки середньозважена оцінка дорівнює 0,724

За результатами діагностики стадії життєвого циклу підприємства визначено, що ТОВ «Нова лінія» знаходиться на стадії зрілості.

6. За результатами діагностики стійкості відтворювання торгівельного підприємства за низкою комплексних показників та інтегрованим показником стійкості визначено, що рівень відтворювання торгівельного підприємства в довоєнні роки знаходився майже на одному рівні і мав позитивну динаміку. У воєнний 2022й рік інтегральний показник зменшив значення, проте не знизився нижче критичного рівня (0,3). Інтегральний показник рівня інноваційної стійкості торгівельного підприємства в довоєнні роки зростав. У воєнний 2022й рік інтегральний показник зменшив значення, проте не знизився нижче критичного рівня (0,2).

7. З використанням інструменту карти динаміки стійкості підприємства встановлено, що вона значно змінювалася за аналізований період. Разом з тим, не зважаючи на воєнні умови господарювання підприємство не потрапило у зони незадовільної та малоперспективної стійкості. Найбільшого зниження зазнали показники: коефіцієнти фінансового важелю, забезпечення запасів власними оборотними засобами, оборотності дебіторської заборгованості, рентабельність товарообороту, власного капіталу.

Для покращення значення стійкості підприємства у його відтворювальній частині доцільно розробити заходи щодо фінансової, маркетингової складових та складової з менеджменту. Нами запропоновано низку сценаріїв розвитку підприємства, що будуть визначати напрямки його діяльності та покращать значення стійкості.

З використанням методу аналізу ієрархій Сааті нами проведено ранжування сценаріїв, яке надало змогу визначити найбільш сприятливі сценарії для удосконалення стійкості підприємства.

Карта динаміки стійкості підприємства доводить, що запропоновані заходи створюють умови для підвищення стійкості підприємства та закріпити позиції в зоні зростаючої стійкості.

АНОТАЦІЯ

Аветісян Лаура Лерніковна. Управління стійким розвитком підприємства.

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 073 "Менеджмент" за магістерською програмою «Менеджмент
організацій» – Одеський національний економічний університет, Одеса, 2023.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів.

Об'єкт дослідження – торговельне підприємство ТОВ «Нова лінія».

У роботі розглядаються концептуальні основи управління її стійким станом підприємства. Запропоновано модель процесу формування стратегічних напрямів стійкого розвитку яку відрізняє урахування галузевих особливостей, стадія життєвого циклу галузі, результати діагностики стійкості підприємства, виявлені стратегічні розриви та надає можливість обґрунтувати напрями усунення розривів стійкого стану.

Проведено стратегічний аналіз галузі з використанням трансформованої моделі І. Ансофа та визначено основні тенденції розвитку торговельної галузі. Проведено аналіз зовнішнього середовища за методикою М. Портера та SNW-аналіз для можливості визначити стадію життєвого циклу торговельної галузі. Для покращення значення стійкості підприємства розроблено заходи щодо фінансової, маркетингової складових та складової з менеджменту та запропоновано низку сценаріїв розвитку підприємства, Запропоновані заходи створюють умови для підвищення стійкості підприємства та закріплюють позиції в зоні зростаючої стійкості.

Ключові слова: управління стійким станом; управління стійким розвитком; стратегічний аналіз; торговельна галузь будівельними товарами; модель І. Ансофа; методика М. Портера; SNW-аналіз; діагностика стійкості; карта динаміки стійкості; метоу аналізу ієрархій Сааті.

ANNOTATION

Avetisyan Laura Lernikova. Management of sustainable development of the enterprise.

qualification work for a master's degree

in the specialty 073 "Management" in the master's program

"Management of Organizations" - Odessa National University of Economics, Odessa, 2023.

The object of the research is the commercial enterprise "Nova Linya" LLC.

The work examines the conceptual foundations of managing its sustainable state of the enterprise. A model of the process of forming strategic directions of sustainable development is proposed, which is distinguished by taking into account industry specifics, the stage of the life cycle of the industry, the results of diagnostics of the company's sustainability, identified strategic gaps and provides an opportunity to substantiate the directions for eliminating gaps in the sustainable state. A strategic analysis of the industry was carried out using the transformed model of I. Ansof, and the main trends in the development of the trade industry were determined. An analysis of the external environment was carried out according to M. Porter's method and SNW-analysis to determine the stage of the life cycle of the trade industry. To improve the value of enterprise sustainability, measures have been developed regarding the financial, marketing and management components, and a number of enterprise development scenarios have been proposed. The proposed measures create conditions for increasing the enterprise's sustainability and consolidate positions in the area of growing sustainability.

Keywords: steady state management; management of sustainable development; strategic analysis; construction goods trade industry; model of I. Ansof; M. Porter's method; SNW analysis; stability diagnostics; sustainability dynamics map; method of analysis of Saati hierarchies.